

CM4-03 Forgetting Suitcase on Bus - שכחה בשומרים

Bava Metzia (35a)

ההוא גברא דאפקיד פלפי גביה חבריה — There was a certain individual who deposited earrings with his fellow for safekeeping. — After a time he said to [the *shomer*]:
“Give me my earrings.” — [The *shomer*] told him: — לא ידענא היכא אותבינהו —
“I do not know where I placed them.” — [The *shomer*] came before
Rav Nachman for a ruling. — [Rav Nachman] told him: — קל לא ידענא פשיעותא
היא — “Any claim of ‘I do not know’ is indicative of negligence; — זיל שלים — therefore, go
and pay for the loss.”

Bava Metzia (42a)

ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה — There was a certain individual who deposited earrings with his fellow for safekeeping. — After a time he said to [the *shomer*]:
— “Give me my money,” — [The *shomer*] answered him: — לא ידענא היכא
— [The *shomer*] came before Rava for a ruling. — [Rava] said to him: — קל לא ידענא פשיעותא היא
— “Any claim of ‘I do not know’ is indicative of negligence; — זיל שלים — therefore, go and
pay for the loss.”

Beitzah (15b)

אלא לרבה — **But according to Rava,** — מאי איריא מערב יום טוב — **why bother** making an
eruvei tavshlin on erev Yom Tov? — אפילו ביום טוב נמי — **Even** if he makes it **on Yom Tov**
itself it should **also** be effective, because he will set aside a portion for Shabbos.

The Gemara answers:

אין הכי נמי — **Yes, that is so.** — אלא גזרה שמא יפשע — **But** the reason he cannot make the *eruv*
on Yom Tov is because of a **decree lest he be negligent** and forget (see *Rashi*) to do it.

Berachos (26a)

אמר רב מרי בריה דרב הונא בריה דרבי ירמיה בר אבא אמר רבי יוחנן — **But Rav Mari the son of Rav**
Huna the son of R' Yirmiyah bar Abba said in the name of R' Yochanan: — טעה ולא התפלל
— **he recites two**
Prayers at Shacharis, one for Shacharis and one to compensate for Maariv; — שחרית — if he
erred and did not recite Shacharis, — **he recites two** Prayers at
Minchah.

Bava Kamma (26b)

הפיר בה ושכחה ועמד ונפלה — If a stone was lying in his lap and he was aware of it but he forgot
about it and stood up and it fell from his lap, then: — לעגן נזקין חייב — **In regard to**
damages, he is liable. — לעגן ד' דברים פטור — **In regard to** the other **four things, he is not**
liable.

שכחה כמזיק

שלחן ערוך (רצא, ז) - המפקיד אצל חברו בין כלים בין מעות ואמר תן לי פקדוני, ואמר לו השומר איני יודע אנה הנחתי פקדון זה או באיזה מקום קברתי הכספים, המתן לי עד שאבקש ואמצא ואחזיר לך, הרי זה פושע וחיוב לשלם מיד.

נתיבות (רצא, יג) - לפענ"ד נראה דפשיעה זו מטעם מזיק הוא דאפילו בבעלים חייב... כגון אם ילך ראובן לבית שמעון ויקח מעות של שמעון ויקברם בקרקע ואף שיכוין לש"ש כדי שלא יוגנב שלא נעשה עליו גזלן, וישכח באיזה מקום קברו דודאי חייב ראובן לשלם דכיון שעשה מעשה בחפץ חברו ועל ידי מעשיו ניזק חפץ חברו מזיק גמור הוא, והכא נמי השומר הזה שלקח החפץ ממקום המגולה והטמינו במקום שאי אפשר להימצא וניזק על ידי מעשיו חייב לשלם.

אמרי שפר (הובא בפתחי חושן ג, סק"ד) - נהי דאדם דעלמא חשיב מזיק כשאינו יודע היכן הניחו, שאני התם שעצם מעשה הלקיחה שלא ברשות הוא, משא"כ שומר שעשה מעשה שמירה שהיה מוטל עליו לעשות והחביא הפקדון, אלא שאח"כ נולדה סיבה ושכח היכן הניחו, מהיכי תיתי יחשב כמזיק.

שכחה כפשיעה

שער אפרים (סימן כח) - נלע"ד להביא ראייה מגמרא דב"מ בעובדא דההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה... זכינו מזה שלא ידענא הוא פשיעה, והכא נמי בנידון דנן שזה טוען שכחתי נקרא פשיעה. וכן מבואר בריש פ"ב די"ט טו: וז"ל מאי איריא מערב יום טוב אפילו ביום טוב נמי, אין הכי נמי אלא גזירה שמא יפשע ופירש"י שמא יפשע ישכח ולא יערב.

שכחה אינו כפשיעה

שבות יעקב (ח"ב קמח) - איך יחשב לשכחה פשיעה, ושכח כל פרק כלל גדול אמרו בשבת, שכח עיקר שבת דחשב על כל פנים שוגג, וגם סוף פרק ב' דבבא קמא, היה לו אבן מונחת בחיקו ושכחה לענין ד' דברים פטור דהוה ליה שוגג... דבשכחה הוא אונס או שוגג רק בלא הניח שני פעמים ערוב תבשילין חזינן דלא מחמת אונס או שוגג עושה כן אלא מחמת פשיעה... ועל' באורח חיים סימן קח סעיף ח' דפסק שם דאף כי האי גונא מקרי אונס. ומה שהביא שם בתשובת שער אפרים סימן הנ"ל ראייה מהא דאיתא בש"ס דבבא מציעא בעובדא דההיא גברא כל לא ידענא היאך הנחתי פשיעותא היא... שאני התם שהפקידו אצלו וראוי ליהרר בפקדונות מאוד כאשר הזהירו חז"ל להניח אצל אוצרו ותכשיטו בענין שיהא מופקד שפיר ולכתוב בפנקסו וזה שלא עשה כן להניחו במקום שפגע לו עד שלא ידע מקומו לכך הוא פשיעה גמורה, מה שאין כן בשאר כל הדברים שכחה הוא אונס או על כל פנים שוגג ולא פשיעה. ומה שמביא עוד שם סמוכת לדבריו... מגזירה שמא יפשע פרש"י שמא יפשע ישכח ולא יערב, על כרחך גם מהאי לא אריא דהתם מיירי בשכחה על ידי עצלות דהוי פשיעה גמורה מה שאין כן שאר כל שכחה דהוי בכלל העלם דבר שחייב שגגת חטאת והוא פשוט בש"ס וכל הפוסקים. ותו דאף אי תימא כדעת שער אפרים דבזמנים הקודמין הוי שכחה פשיעה מ"מ בזמנים הללו ודאי לא הוי פשיעה כלל, דהא אפילו בזמן הש"ס אמרינן בעירובין נג. וכאצבעתא בבירא לשכחה.

דברי גאונים (צט, י בשם מקור ברוך) - הניח הפקדון בארגז סוגרת ומסוגרת ופתח הארגז ושכח לסגרה וכשנזכר שהניחה פתוחה בא ומצא שחסר הפקדון באופן דידוע בודאי שבאותו הפעם שכחה הארגז פתוחה נגב הפקדון... שכחה הוא אונס ולא פשיעה וישבע שבועת שומרים ופטור.

יד יצחק (באורחות המשפטים יא, ז) - אחד ביקש לו חברו בנסעו לדעברעצין שיקח אתו טלית להוליכו למסרו לבנו הדר שם... ולקח הטלית עמו, ובנסעו הניחו מידו כדרך הנוסעים שם שמניחים החפצים על המקומות המוכנים לזה, וכשיצא מהמסילה לעיר שכח הטלית... לא מיקרי זה פשיעה. [ועל' שם שמביא גם מהר"ם שי"ק (חו"מ יד) שכן כתב.]

Forgetting where he put the thing is a פשיעה because his שמירה is to put it where he will remember where it is.

Forgetting to take the thing from a place that is guarded is not a פשיעה according to Yad Yitzchak, Maharam Shick, and Mishpat Shlomo, because he had put it in a guarded place and forgetfulness is not פשיעה unless it is caused by laziness.

Forgetting it on Shabbos is שוגג.

Forgetting the stone on his lap is שוגג.

Forgetting to make an eruv is שוגג.

Forgetting to daven is שוגג.

Forgetting to sell the chametz is שוגג.

Opening the chest and forgetting to close it should be a פשיעה [not like דברי גאונים].

Forgetting to lock the dorr is פושע.

Forgetting to feed the animal is פושע.

Forgetting to take the bullets out of the gun and shooting someone is פושע.

Even according to the Shvus Yaakov, if the shomer wrote down where he put the pikadon, but forgot where he put the note, he is patur, because he didn't do anything wrong with the pikadon.

עי' משפט שלמה ח"ד, אמרי יעקב הל' שומרים